

XÂY DỰNG CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN MỚI VỚI BẠN BÈ QUỐC TẾ

Hoàng Thúc Lâm¹, Nguyễn Thị Kim Ngân²

¹Trường Đại học Thủ đô Hà Nội, ²Sở Tư pháp Bắc Giang

Tóm tắt: Toàn cầu hóa và xu hướng hội nhập quốc tế là một tất yếu khách quan đối với tất cả các quốc gia trên thế giới trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay. Việt Nam là quốc gia đang phát triển, có tài nguyên, thiên nhiên phong phú, dồi dào, tươi đẹp; đồng thời con người Việt Nam thân thiện, hiếu khách; nguồn nhân lực trẻ nên đã thu hút được nhiều bạn bè quốc tế du lịch đầu tư, hợp tác và phát triển trên nhiều lĩnh vực. Tuy nhiên, sự quảng bá hình ảnh đất nước và con người Việt Nam tới bạn bè quốc tế còn chưa hiệu quả, nên chưa thu hút hiệu quả được nguồn lực từ bên ngoài; do đó chưa thực sự khai thác và phát huy tốt nội lực của đất nước. Để xây dựng hình ảnh, văn hóa con người Việt Nam đối với bạn bè quốc tế; phát huy nội lực của đất nước, tranh thủ thời cơ từ bên ngoài chúng ta cần xây dựng những chuẩn mực đạo đức cho con người Việt Nam nói chung và cán bộ, đảng viên nói riêng trong tình hình hiện nay. Vì thế, bài viết tập trung phân tích đặc điểm của cán bộ, đảng viên và sự cần thiết phải xây dựng những chuẩn mực đạo đức cơ bản của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới với bạn bè quốc tế.

Từ khóa: Toàn cầu hoá, hội nhập quốc tế, đạo đức.

Nhận bài ngày 21.5.2023; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 22.6.2023

Liên hệ tác giả: Hoàng Thúc Lâm; Email: htlan@daihocthudo.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực tế cho thấy, trong các mối quan hệ của cá nhân với cộng đồng từ gia đình, làng xã, công sở, nghề nghiệp,... đều phải có các chuẩn mực đạo đức chi phối và quy định nhằm xác định giá trị và điều chỉnh hành vi, văn hóa ứng xử giữa người với người. Trong quan hệ quốc tế, cán bộ, đảng viên là đại diện cho tổ chức Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội thực hiện những nhiệm vụ đối ngoại nên phải có trình độ tri thức, văn hóa, kỹ năng, phương pháp ứng xử tốt đẹp, mang lại ấn tượng tốt đẹp hình ảnh đất nước và con người Việt Nam trong mắt bạn bè quốc tế; không làm ảnh hưởng đến lợi ích của quốc gia, lợi ích dân tộc trong quan hệ đối ngoại hiện nay.

Muốn vậy, ngoài những nguyên tắc pháp lý trong quan hệ ngoại giao, chúng ta cần xây dựng bộ quy tắc đạo đức, những chuẩn mực ứng xử của cán bộ, đảng viên với bạn bè quốc tế để lan tỏa giá trị văn hóa, con người Việt Nam; mang đến cho bạn bè quốc tế những ấn tượng tốt đẹp về hình ảnh đất nước và con người Việt Nam. Qua đó, góp phần phát huy nội lực đất nước cùng những truyền thống tốt đẹp của cha ông ta trong quan hệ hợp tác, ngoại giao, hữu nghị với bè bạn khắp năm châu.

2. NỘI DUNG

2.1. Cán bộ, đảng viên và sự cần thiết xây dựng chuẩn mực đạo đức trong quan hệ quốc tế

Luật Cán bộ, công chức định nghĩa cán bộ như sau: “Cán bộ là công dân Việt Nam được bầu cử, phê chuẩn, bổ nhiệm giữ chức vụ, chức danh theo nhiệm kỳ trong cơ quan của Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội ở trung ương, tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi chung là cấp tỉnh), ở huyện, quận, thị xã (sau đây gọi chung là cấp huyện), trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách nhà nước. Cán bộ xã, phường, thị trấn (sau đây gọi chung là cấp xã) là công dân Việt Nam, được bầu cử giữ chức vụ theo nhiệm kỳ trong Thường trực Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Bí thư, Phó Bí thư, người đứng đầu tổ chức chính trị - xã hội, trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách nhà nước”¹

Công chức: *Luật Cán bộ, công chức định nghĩa công chức như sau:* “Công chức là công dân Việt Nam được tuyển dụng, bổ nhiệm vào ngạch chức vụ, chức danh trong cơ quan Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội ở trung ương, cấp tỉnh, cấp huyện; trong cơ quan, đơn vị thuộc Quân đội nhân dân mà không phải là sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân quốc phòng; trong cơ quan, đơn vị Công an nhân dân mà không phải là sĩ quan, hạ sĩ quan chuyên nghiệp và trong bộ máy lãnh đạo, quản lý của đơn vị sự nghiệp công lập trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách nhà nước; hoặc từ quỹ lương của đơn vị sự nghiệp công lập”².

Luật Viên chức định nghĩa viên chức như sau: “Viên chức là công dân Việt Nam được tuyển dụng theo vị trí việc làm, làm việc tại đơn vị sự nghiệp công lập theo chế độ hợp đồng làm việc, hưởng lương từ quỹ lương của đơn vị sự nghiệp công lập theo quy định của pháp luật”. Như vậy, khái niệm cán bộ được hiểu là tất cả những người được tuyển dụng và bổ nhiệm, phân loại và xếp vào ngạch, bậc công, viên chức nhà nước từ trung ương đến địa phương và được hưởng lương từ nguồn ngân sách nhà nước cấp. Cán bộ, công viên chức là người làm việc trong hệ thống chính trị Việt Nam, đại diện cơ quan Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị xã hội thực thi nhiệm vụ nhằm đảm bảo quyền, nghĩa vụ của nhân dân và có trọng trách tham gia vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta hiện nay.

Điều lệ Đảng quy định: “Đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam là chiến sĩ cách mạng trong đội tiên phong của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và dân tộc Việt Nam, suốt đời phấn đấu cho mục đích, lý tưởng của Đảng, đặt lợi ích của Tổ quốc, của giai cấp công nhân và nhân dân lao động lên trên lợi ích cá nhân; chấp hành nghiêm chỉnh Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, các nghị quyết của Đảng và pháp luật của Nhà nước; có lao động, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao; có đạo đức và lối sống lành mạnh; gắn bó mật thiết với nhân dân; phục tùng tổ chức, kỷ luật của Đảng, giữ gìn đoàn kết thống nhất trong Đảng”³.

Đảng viên Đảng cộng sản Việt Nam là những người con ưu tú của dân tộc có độ tuổi từ 18 trở lên, có thành tích cao trong các hoạt động vì lợi ích chung của dân tộc, giác ngộ chủ nghĩa Mác – Lênin, được quần chúng tin nhiệm và tự nguyện, tự giác gia nhập vào tổ chức Đảng, thực hiện vai trò, lý tưởng cách mạng của Đảng; bản chất của Đảng giữ vai trò, trọng trách lãnh

¹ Luật Cán bộ viên chức Việt Nam 2003

² Luật Cán bộ viên chức Việt Nam 2003

³ Điều lệ Đảng cộng sản Việt Nam

đạo đất nước thông qua việc hoạch định đường lối, chiến lược, sách lược cho sự phát triển. Khi trở thành đảng viên, họ phải kiên định và trở thành những chiến sĩ tiên phong, gương mẫu trước quần chúng trong chấp hành chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước. Đảng viên luôn phải thực hiện hai nhiệm vụ song hành: “vừa là người lãnh đạo, cũng vừa là người phục vụ, đầy tớ của Nhân dân” đặt lợi ích của Tổ quốc, dân tộc và nhân dân lên trên hết.

Cán bộ, đảng viên là khái niệm dùng để chỉ một chủ thể có hai chức năng vừa là cán bộ vừa là đảng viên trong cơ quan Nhà nước và tổ chức Đảng. Nghĩa là cán bộ, đảng viên vừa phải thực hiện chức năng, nhiệm vụ chuyên môn của người cán bộ được giao nhiệm vụ trong bộ máy Nhà nước, vừa thực hiện nhiệm vụ của một đảng viên trong tổ chức Đảng. Với những trọng trách đó, người cán bộ, đảng viên phải luôn gương mẫu, tiên phong trong lĩnh vực chuyên môn, đồng thời lãnh đạo quần chúng thực hiện nhiệm vụ của Đảng giao phó trên các mặt trận của công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay.

2.2. Căn cứ khoa học để xây dựng những chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên trong quan hệ quốc tế

Để xây dựng những chuẩn mực đạo đức cho cán bộ, đảng viên trong quan hệ với bạn bè quốc tế, chúng ta cần dựa trên những cơ sở khoa học (cơ sở lý luận và cơ sở thực tiễn) mới đảm bảo tính khoa học, hiệu quả và tính thực tiễn. Căn cứ khoa học để xây dựng các chuẩn mực đạo đức cần dựa trên quan điểm của Hồ Chí Minh về ngoại giao và đạo đức cán bộ, đảng viên; quan điểm của Đảng cộng sản Việt Nam; Luật pháp quốc tế về ngoại giao; truyền thống văn hóa của dân tộc Việt Nam. Tuy nhiên, trong khuôn khổ bài viết này chúng tôi đề cập đến tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng làm căn cứ quan trọng trong xây dựng những chuẩn mực đạo đức cho cán bộ, đảng viên đối với bạn bè quốc tế hiện nay.

Hồ Chí Minh đã dành cả cuộc đời cho sự nghiệp cứu nước, cứu dân, giành độc lập dân tộc và tự do cho Tổ quốc. Ngoại giao của Hồ Chí Minh nhằm xây dựng mối quan hệ hợp tác, kêu gọi sự giúp đỡ và ủng hộ của quốc tế và nhân dân yêu chuộng hòa bình lên án, phê phán cuộc chiến tranh phi nghĩa của đế quốc và thực dân đối với dân tộc Việt Nam. Ngoại giao của Hồ Chí Minh để cứu nước, cứu dân, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về đối ngoại dựa trên sự đúc kết của 3 trụ cột cơ bản đó là truyền thống của dân tộc Việt Nam, tinh hoa văn hóa phương Đông, phương Tây; trí tuệ, đạo đức và sự tâm huyết trên con đường cứu nước của Người. Từ những giá trị tốt đẹp trong truyền thống ngoại giao của con người Việt Nam luôn phấn đấu vì độc lập, tự do, hạnh phúc của nhân dân, vì lẽ phải, hòa bình, hòa hiếu, nhân đạo được kết hợp một cách linh hoạt, mềm dẻo, khôn khéo đến những tinh hoa văn hóa phương Đông, phương Tây nhân nghĩa, nhân ái, vị tha của Nho, Phật Lão với giá trị khoa học nhân văn, nhân đạo của chủ nghĩa Mác – Lênin, sự uyên bác về trí tuệ, cộng với tình yêu thương con người sâu sắc đã làm nên triết lý ngoại giao đặc sắc, có giá trị và sức sống trường tồn trong tư tưởng của Hồ Chí Minh.

Hồ Chí Minh đã để lại kho tàng tri thức trên các lĩnh vực, trong đó giá trị ngoại giao, hợp tác, đoàn kết quốc tế đã giúp Việt Nam có sức mạnh tổng hợp để chiến thắng chủ nghĩa đế quốc và thực dân xâm lược, đô hộ, đàn áp người dân lương thiện. Sự đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh về ngoại giao được vận dụng sáng tạo tri thức nhân loại và truyền thống dân tộc hình thành nên phương pháp, phong cách ứng xử nhạy bén, sáng tạo, hiệu quả trong hoạt động đối ngoại. Người đã đưa ra phương pháp ngoại giao linh hoạt: “dĩ bất biến, ứng vạn biến”; phải tự

lực, tự cường: “Thực lực là cái chiêng, ngoại giao là cái tiếng. Chiêng có to, tiếng mới lớn”... Người nhân mạnh ngoại giao “phải luôn luôn vì lợi ích của dân tộc mà phục vụ”⁴; độc lập tự chủ, tự lực tự cường phải gắn liền với đoàn kết và hợp tác quốc tế, theo đó Việt Nam sẵn sàng “làm bạn với tất cả mọi nước dân chủ và không gây thù oán với một ai”⁵. Người luôn căn dặn: “chỉ có qua học tập, qua sự cố gắng của từng cá nhân và cả ngành thì công tác ngoại giao mới đáp ứng nhu cầu của đất nước”⁶. Người cán bộ đối ngoại cần vừa “hồng”, vừa “chuyên” để xây dựng nền ngoại giao Việt Nam hiện đại trong thời kỳ mới. Đặc biệt, cần thực hiện lời căn dặn của Bác: “phải luôn luôn vì lợi ích dân tộc mà phục vụ và nhà ngoại giao phải khôn khéo để lợi ích đó được đảm bảo”⁷. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói “ngoài lợi ích của dân tộc, của Tổ quốc, thì Đảng không có lợi ích gì khác”⁸

Từ chủ trương “thêm bạn, bớt thù”, Đảng đã phát triển thành hệ thống quan điểm, đường lối đối ngoại “độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển; đa phương hóa, đa dạng hóa; là bạn, là đối tác tin cậy và thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế”; nắm vững hai mặt đối tác - đối tượng, vừa hợp tác, vừa đấu tranh; kiên định nguyên tắc, mục tiêu chiến lược, nhưng linh hoạt, khôn khéo về sách lược, “đĩ bất biến, ứng vạn biến”,...

Đường lối của Đảng cộng sản Việt Nam về đối ngoại từ 1986 đến nay, với 36 năm thực hiện mở rộng hợp tác đa dạng hóa, đa phương hóa, trên tinh thần Việt Nam sẵn sàng làm bạn và đối tác tin cậy với các quốc gia trên thế giới. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI (1986) đề ra đường lối đối ngoại: “độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế, vì lợi ích quốc gia-dân tộc”. Nghị quyết Trung ương 8 khóa IX (năm 2003) lần đầu tiên nêu rõ các thành tố cơ bản của lợi ích quốc gia- dân tộc.

Từ Đại hội XI (năm 2011), Đảng khẳng định: mục tiêu đối ngoại “vì lợi ích quốc gia, dân tộc”. Văn kiện Đại hội XII (2016) tiếp tục làm rõ hơn và phát triển nhiệm vụ của đối ngoại gồm 3 thành tố an ninh, phát triển, vị thế đất nước trong khu vực và thế giới, hướng tới “Bảo đảm lợi ích tối cao của quốc gia - dân tộc, trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, bình đẳng và cùng có lợi”.

Đại hội XIII tiếp tục kế thừa, chọn lọc, bổ sung, phát triển và thực hiện đường lối đối ngoại trong thời kỳ đổi mới. Đại hội XIII đề ra chủ trương “*xây dựng nền ngoại giao toàn diện, hiện đại với ba trụ cột là đối ngoại đảng, ngoại giao nhà nước và đối ngoại nhân dân*”⁹. Đảng ta đã đề ra mục tiêu đối ngoại: “bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc”, Đảng ta nhấn mạnh: “trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế, bình đẳng, hợp tác, cùng có lợi”

⁴ Bác Hồ nói chuyện tại Hội nghị ngoại giao 1964. Hồ sơ lưu trữ Bộ Ngoại giao Việt Nam.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, tr. 153.

⁶ Bác Hồ nói về ngoại giao, Học viện Quan hệ quốc tế, Nxb. Hà Nội, 1994, tr.16.

⁷ Hồ Chủ tịch nói chuyện tại Hội nghị ngoại giao 1964: Hồ sơ lưu trữ Bộ Ngoại giao Việt Nam.

⁸ Hồ Chí Minh toàn tập, NXB Chính trị quốc gia-Sự thật, 2011, Tập 5, tr. 290.

⁹ “Nền ngoại giao” ở đây được hiểu tương đương với đối ngoại, gồm đối ngoại đảng, ngoại giao nhà nước và đối ngoại nhân dân.

2.3. Chuẩn mực đạo đức cần xây dựng của cán bộ, đảng viên trong tình hình mới với bạn bè quốc tế

Khi bàn nói về vị trí, vai trò của cán bộ, chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: “Cán bộ là gốc của mọi công việc”, “muôn việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém... vấn đề cán bộ là một vấn đề rất trọng yếu, rất cần kíp”.

Cán bộ, đảng viên là những người vừa thực hiện chức trách của người cán bộ, vừa phải thực hiện nhiệm vụ của người đảng viên trong quá trình thực thi công vụ trong nước và quốc tế. Trình độ, năng lực, phẩm chất của người cán bộ, đảng viên là sự thể hiện một trong những khía cạnh nói lên bộ mặt của uy tín, văn hóa của hệ thống chính trị Việt Nam và bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa và truyền thống của dân tộc trước nhân dân và bạn bè quốc tế.

Để làm được điều đó chúng ta phải xây dựng được bộ tiêu chí về chuẩn mực đạo đức cho cán bộ, đảng viên. Bộ tiêu chí về đạo đức cho cán bộ, đảng viên phải bao gồm cả về truyền thống đạo đức của dân tộc Việt Nam và đạo đức trong quan hệ ứng xử với người nước ngoài. Người cán bộ, đảng viên trong quan hệ với bạn bè quốc tế cần có những chuẩn mực:

+ *Thứ nhất*, không ngừng tu dưỡng, rèn luyện nâng cao trình độ chuyên môn đáp ứng tốt yêu cầu công việc

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “có tài mà không có đức thì vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó”. Vì thế, để có đạo đức thì người cán bộ phải có trách nhiệm nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu của công việc được giao. Chuyên môn yếu cũng là một trong những biểu hiện của non kém về đạo đức công vụ. Để có khả năng ứng xử linh hoạt, mềm dẻo với bạn bè quốc tế, mỗi cán bộ, đảng viên cần rèn luyện năng lực ngoại ngữ với các kỹ năng nghe, nói, đọc viết thông thạo; đó là cơ sở để mỗi cán bộ, đảng viên có năng lực tự diễn quan điểm của mình trước bạn bè quốc tế. Đồng thời, cũng giúp cho mỗi cán bộ, đảng viên thu thập, xử lý chính xác thông tin từ phía bạn bè quốc tế để hoàn thành chức trách nhiệm vụ đối ngoại khi tổ chức phân công. Một khi có tri thức và hiểu biết thì cán bộ, đảng viên mới có khả năng nhận thức được cái đúng, sai; việc gì cần làm, nên làm và không được làm.

+ *Thứ hai*, thấm nhuần đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh

Người cán bộ, đảng viên trong cơ quan nhà nước để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao không chỉ có chuyên môn tốt mà còn phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, đặc biệt là đạo đức cách mạng: cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; yêu thương con người; trung với nước, hiếu với dân; có tinh thần quốc tế cao cả. Có như vậy, mỗi cán bộ, đảng viên có tinh thần làm việc chăm chỉ, hăng say, nỗ lực vươn lên, chống sự lười biếng, lãng phí thời gian, sống thanh liêm, công khai, minh bạch, làm đúng chức trách, nhiệm vụ của mình; khắc phục chủ nghĩa cá nhân, tha hóa, biến chất, tham nhũng, bè phái, ích kỷ, hẹp hòi,...

Điều đó sẽ giúp cho mỗi cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị, không bị hoa mắt trước những cám dỗ về vật chất trong khi thực thi nhiệm vụ. Được giáo dục đạo đức cách mạng, mỗi cán bộ, đảng viên có trách nhiệm cống hiến, phấn đấu và làm việc vì lợi ích chung của Tổ quốc và nhân loại; có ý thức chia sẻ, đùm bọc, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn để họ có cơ hội vươn lên trong cuộc sống,...

+ *Thứ hai*, kiên định mục tiêu, lý tưởng cách mạng xã hội chủ nghĩa

Trong quan hệ với bè bạn quốc tế, đứng trước nhiều luồng tư tưởng, quan điểm khác nhau, thậm chí có nhiều quan điểm sai trái, thù địch đả kích, bôi nhọ, xuyên tạc, phê phán Đảng, Nhà nước, thì mỗi cán bộ, đảng viên được giáo dục chủ nghĩa Mác – Lênin và thừa hưởng những giá trị của thành quả cách mạng xã hội chủ nghĩa giúp họ có bản lĩnh vững vàng, niềm tin, lý tưởng cao đẹp về chủ nghĩa xã hội; có tư duy phản biện và kỹ năng ứng xử thuyết phục, hiệu quả. Mỗi cán bộ, đảng viên phải không ngừng học tập, nâng cao nhận thức về lý luận chính trị, hiểu sâu sắc giá trị của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm nâng cao năng lực tư duy biện chứng, tư duy lý luận đáp ứng yêu cầu của hoạt động ngoại giao. Qua đó, mỗi cán bộ, đảng viên có năng lực phòng chống và đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù đối với chiến lược “điễn biến hòa bình, bạo loạn lật đổ” của kẻ thù trong và ngoài ước chống phá cách mạng. Cán bộ, đảng viên phải có ý thức bảo vệ nền tảng, tư tưởng của Đảng, khắc phục tình trạng tự diễn biến, tự chuyển hóa nội bộ, làm suy yếu sức mạnh chiến đấu của bản thân. Mặc dù, hiện nay đất nước ta đang gặp nhiều thử thách, tham nhũng còn là quốc nạn trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội; hiện tượng bất công xã hội vẫn còn diễn ra ở một số nơi, song không vì thế mà chúng ta rơi vào nhầm lẫn giữa mục tiêu và con đường xã hội chủ nghĩa để hoài nghi về chủ nghĩa xã hội. Cán bộ, đảng viên phải có đủ năng lực để hiểu bản chất chế độ xã hội chủ nghĩa là nhân đạo, nhân văn, nhưng để xây dựng lý tưởng đó trở thành hiện thực thì cần phải có thời gian và những bước đi cụ thể; hơn nữa, chúng ta cũng cần phải hiểu rằng, không thể đồng nhất hiện tượng một số cán bộ, đảng viên được Đảng, Nhà nước trao quyền đã rơi vào chủ nghĩa cá nhân, tham ô, tham nhũng, phạm pháp với bản chất của chế độ hội chủ nghĩa mà Đảng và nhà nước đang nỗ lực để xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội.

+ *Thứ ba*, ý thức độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường, trung thành với Tổ quốc; đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên trên hết

Ý thức độc lập, tự chủ, tự cường, trung thành với Tổ quốc là truyền thống tốt đẹp của con người Việt Nam được hun đúc từ ngàn đời, kiểm chứng qua thời gian và trở thành sức mạnh trường tồn của con người Việt Nam. Cha ông ta đã đấu tranh hàng nghìn năm để không bị đồng hóa, không chịu làm nô lệ, thoát khỏi chế độ xâm lược của đế quốc và thực dân giành độc lập, tự do, dân chủ và bình đẳng đem lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc cho nhân dân lao động. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh: “Muốn người ta giúp cho trước hết mình phải tự giúp lấy mình đã”. Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mặc dù chúng ta hợp tác với nhiều quốc gia trên thế giới, thêm bạn bớt thù, song chúng ta không dựa dẫm, ngồi chờ, ỷ lại mà luôn giữ được ý thức độc lập, tự chủ, dựa vào sức mình là chính để vươn lên thoát đói, nghèo trở thành quốc gia đang phát triển.

Lòng trung thành với Tổ quốc ở mỗi cán bộ, đảng viên phải được thể hiện trong quan hệ với bè bạn quốc tế phải có ý thức bảo vệ Đảng, bảo vệ Nhà nước, đặt lợi ích của quốc gia lên trên hết. Trong bài nói chuyện tại Hội nghị ngoại giao 1964, Hồ Chí Minh khẳng định: “Phải luôn luôn vì lợi ích dân tộc mà phục vụ và nhà ngoại giao phải khôn khéo để lợi ích đó được đảm bảo”¹⁰.

+ *Thứ tư*, có văn hóa ứng xử mềm dẻo, linh hoạt, phù hợp với lợi ích chung giữa dân tộc và nhân loại

¹⁰ Hồ Chí Minh nói chuyện tại Hội nghị ngoại giao 1964. Hồ sơ lưu trữ Bộ ngoại giao.

Trong quan hệ giao tiếp ứng xử với bạn bè quốc tế, mỗi cán bộ, đảng viên cần phải có phương pháp linh hoạt, mềm dẻo theo nguyên tắc “dĩ bất biến, ứng vạn biến”; không cứng nhắc, thô tục mà làm sao phải đảm bảo sự tinh tế trong mắt bạn bè quốc tế. Văn hóa ứng xử linh hoạt mềm dẻo là nét đẹp truyền thống của con người Việt Nam trong quan hệ ngoại giao. Mỗi cán bộ, đảng viên cần phải không ngừng rèn luyện năng lực giao tiếp, ứng xử phù hợp với văn hóa, con người cụ thể trong quan hệ ngoại giao; có như vậy mới đạt mục đích đặt ra trong quan hệ với bạn bè quốc tế. Theo danh ngôn Pháp: "Bạn đối xử với người khác thế nào, người ta sẽ đối xử như vậy với bạn"(danh ngôn - Napoleon Hill) hay cha ông ta thường dạy: lời nói chẳng mất tiền mua, lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau. Đó là những triết lý ứng xử khá sâu sắc để mỗi cán bộ, đảng viên phải hoàn thiện năng lực giao tiếp, ứng xử của bản thân trước người khác.

+ *Thứ năm*, hiếu khách, tôn trọng sự khác biệt

Trong giao tiếp và ứng xử với người nước ngoài mỗi cán bộ, đảng viên phải thể hiện tình cảm hiếu khách, làm cho họ có ấn tượng và hình ảnh đẹp trong cách ăn nói, cư xử khi đến làm việc hoặc du lịch tại Việt Nam. Khi đất nước còn nhiều khó khăn về kinh tế, các cụ ta thường răn dạy con cháu: “nhịn miệng đãi khách” hay: “Dập dìu thấy khách đường xa/ Vịt thêm dầu đơm, ngỗng pha rượu nồng” hoặc là “vui lòng khách đến, vừa lòng khách đi”. Bên cạnh đó, trong quan hệ với bạn bè quốc tế, mỗi cán bộ, đảng viên cũng cần phải nâng cao nhận thức, biết tôn trọng sự khác biệt. Qua câu nói: “họ cười tôi vì tôi không giống họ, tôi cười họ vì họ quá giống nhau”. Câu nói đó cho thấy, trong quan hệ xã hội con người chưa nhận thấy và tôn trọng sự khác biệt về màu da, hình dạng, văn hóa, dân tộc, tôn giáo, tín ngưỡng và sở thích của những con người khác nhau. Vì thế, trong quan hệ ngoại giao, không nên áp đặt, độc đoán theo cái tôi của bản thân, của dân tộc mình lên bạn bè quốc tế. Có như vậy mới tạo nên sự thống nhất, đồng thuận trong giao tiếp và giải quyết những vấn đề liên quan trong quan hệ ngoại giao với người nước ngoài... để hướng tới sự đồng thuận trong hợp tác đa phương trên các lĩnh vực của đời sống.

3. KẾT LUẬN

Xây dựng chuẩn mực đạo đức cho cán bộ, đảng viên trong quan hệ với bạn bè quốc tế là việc làm quan trọng và cần thiết trong xu hướng hợp tác quốc tế hiện nay. Chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên là những tiêu chí cơ bản để điều chỉnh hành vi, quan hệ hài hòa giữa lợi ích quốc gia dân tộc và nhân loại. Xây dựng chuẩn mực đạo đức cho cán bộ, đảng viên trong quan hệ với bạn bè quốc tế cần phải xuất phát từ vị trí việc làm, từ căn cứ, cơ sở khoa học của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; đường lối của Đảng về ngoại giao và truyền thống văn hóa dân tộc cũng như thực tiễn quan hệ ngoại giao của đất nước. Chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên phải chú ý đến những chuẩn mực đạo đức chung của con người Việt Nam và những chuẩn mực đặc thù trong quan hệ với bạn bè quốc tế. Vì thế, bài viết bước đầu đưa ra 5 chuẩn mực của cán bộ, đảng viên trong quan hệ quốc tế như có chuyên môn vững vàng; có đạo đức cách mạng; ý thức độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường, trung thành với Tổ quốc; đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên trên hết; có văn hóa ứng xử mềm dẻo, linh hoạt, phù hợp với lợi ích chung giữa dân tộc và nhân loại; hiếu khách và tôn trọng sự khác biệt. Mỗi cán bộ, đảng viên tu dưỡng, rèn luyện những phẩm chất trên để phát huy năng lực của bản thân để lan tỏa, nâng tầm những giá trị của đất nước và con người Việt Nam trong trái tim của bạn bè quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, tr. 153.
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Sđd, tập 4, 5 Nhà xuất bản tr.290; tr522, tr.3.
3. Bác Hồ nói về ngoại giao, Học viện Quan hệ quốc tế, Nxb. Hà Nội, 1994, tr.16.
4. Hồ Chủ tịch nói chuyện tại Hội nghị ngoại giao 1964: Hồ sơ lưu trữ Bộ Ngoại giao Việt Nam.
5. Đảng cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ Đổi mới, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2019, Phần I, tr.97.

BUILDING ETHICAL STANDARDS OF OFFICIALS AND PARTY MEMBERS IN THE NEW PHASE WITH INTERNATIONAL FRIENDS

***Abstract:** Globalization and the trend of international integration are an objective necessity for all countries in the world in the current era of industrial revolution 4.0. Vietnam is a developing country with abundant, abundant, and beautiful natural resources; at the same time, Vietnamese people are friendly and hospitable; With young human resources, it has attracted many international friends to invest, cooperate and develop in many fields. However, the promotion of the image of the country and people of Vietnam to international friends has not been effective, so it has not been able to effectively attract external resources; therefore not really exploiting and promoting well the country's domestic. To build the image and culture of Vietnamese people to international friends; To promote the internal resources of the country, take advantage of opportunities from the outside, we need to build ethical standards for Vietnamese people in general and cadres and party members in particular in the current situation. Therefore, the article focuses on analyzing the characteristics of cadres and party members and the need to build basic ethical standards of cadres and party members in the new period with international friends.*

***Keywords:** Globalization, international integration, ethics.*